

Oranjegevoel

Wednesday 21 November 2018

Oranjegevoel

Onlangs werd de canon van Nederland ‘bijgesteld’. Minister van Engelenhoven (D66) vond dat het daarvoor tijd werd. Bij haar opdracht gaf ze gelijk een lijstje mee met aandachtspunten voor de schaduwzijden van onze geschiedenis. Die politieke sturing werd haar niet in dank afgenomen. Wat de topics zijn van onze geschiedenis bepalen de historici, niet de politici. Bovendien is de canon van Nederland niet de plek om onszelf in de beklagdenbank te zetten (Srebrenica?).

Maar wat zijn de topics van onze geschiedenis? Wat maakt ons tot Holland, een volk, een natie? De canon telt vijftig vensters op Nederland. Enkele vensters werden geschrapt, bijv. ‘Karel V’ en ‘De Republiek’. Enkele vensters zijn nieuw, bijv. ‘Spinoza’ en ‘Anton de Kom’. Maar wat je weglaat of toevoegt is natuurlijk uiterst subjectief. Waardenvrije geschiedschrijving bestaat niet!

Elk volk heeft een epos! Voor de Israëlieten de Exodus, voor de Grieken de Odyssee, voor de Romeinen de stichting van Rome door Romulus. En wat is ons epos? Volgens mij is dat de vrijheidsstrijd van de Calvinisten tegen de Rooms-koning Philips II. De acte van Verlatinghe – door Rutte in 2014 zo trots getoond aan Barack Obama – is onze geboorteakte. Dat mis ik. De canon is geen epos. Het is een verzameling snapshots zonder samenhang. Calvijn is voor onze geschiedenis bepaald belangrijker geweest dan Spinoza. En onder invloed van de actuele verontwaardiging over racisme werd Anton de Kom in de canon opgenomen. Niets ten nadele van diens werk, maar hij duikt toevallig op. Het laatste venster van de canon, het oranjegevoel (de oranje-leeuwinnen), moet tenslotte samenbinden. Beetje mager. Of we er daarmee zijn… Maxima heeft zelf gezegd dat de Nederlandse identiteit niet bestaat.